

Hemoroidal hastalık halk arasında “hemoroid”, “basur”, “makatta meme” gibi değişik isimlerle anılan anal kanalın (makat) sık görülen bir hastalığıdır. Hastaların, özel ve gizli bir bölgenin hastalığı olduğu için çoğu kez anlatmaktan kaçındığı bir durumdur. Bu nedenle doktora başvurulduğunda hastalık genellikle ileri safhada olmaktadır. Tedavisinde ilaç, bant ligasyon veya cerrahi gibi farklı seçenekler olup, hepsi basit, kısa ve kolay girişimlerdir. Hastalık ne kadar erken teşhis edilirse tedavisi o kadar kolay ve tekrarlama riski o kadar düşük olur.

Hastalık Nasıl Oluşur?

Anüsün (makat) içindeki mukozanın (bir nevi cilt) hemen altında yer alan ve “hemoroid” denilen damarsal yapıların değişik nedenlerle genişlemesi sonucu oluşur. Bu nedenler arasında kabızlık sonucu ıkınma en iyi bilinenidir. Katılımsal yönü de vardır.

Toplumun hemen hemen yarısında ömrünün bir döneminde hemoroidal hastalık görülür. Yemek alışkanlıkları, alkol, gebelik, uzun süre oturmak ya da ayakta kalmak hastalığın oluşumunu kolaylaştırabilir.

İç hemoroid ve dış hemoroid olarak bilinen iki tipi vardır. Anal kanal mukozası ve cildin birleşim yerinin iç tarafındakilere iç hemoroid, dışındakilere de dış hemoroid denir. Dıştakiler zengin sinir ağı nedeniyle ağrı ile seyrederek, içtekilerde pek ağrı olmaz.

Hangi şikayetler daha sık görülür?

Dış hemoroidler genellikle ele gelir ama hastada pek şikayet yaratmazlar. Ancak “tromboze oldukları” yani içlerinde pıhtıya bağlı tıkanıklık olduğu zaman şiddetli ağrı yaparlar ve sertleşip mor bir görünüm alırlar.

İç hemoroidlerde ise kanama, ağrı, sümüksü akıntı, kaşıntı, ele meme gelmesi, iç çamaşırın kirlenmesi, makatta dolgunluk hissi görülebilir. Ağrısız kanama tipiktir.

Hangi hastalıklara karışabilir?

Kolorektal kanser, inflamatuvar barsak hastalıkları, divertiküler hastalığa ve adenomatöz poliplere bağlı kanamalarla ve rektal prolapsusla karışabilir. İlk kez başvuran hastaya yapılacak anorektal inceleme ile bu hastalıkların % 70-80’i ekarte edilir. Kanserle karışabilse de hemoroidal hastalık kesinlikle kansere dönüşmez.

Tedavisinde hangi yöntemler uygulanır?

Dış hemoroidler genellikle tedavi gerektirmez. Ancak tromboze olanlarında acil cerrahi müdahale gerekebilir. Cerrahi tedavi hemoroid pakesinin çıkarılmasıdır.

İç hemoroidlerde tedavi hastalığın derecesine göre değişir.

Hastalık 4 dereceye ayrılır:

1. derece: Hemoroid varlığından ancak kanama yaparsa şüphelenilir, doktor muayenesi ile anlaşılır ve medikal tedavi yeterlidir.
2. derece: Hemoroid pakesi/pakeleri ıkınma sonucu anal kanaldan dışarı çıkar ama sonra kendiliğinden tekrar içeri girer. Çoğu kez medikal tedavi yeterlidir. Bant ligasyon nadiren de cerrahi tedavi (özellikle diğer tedavilere cevap vermeyen hastalarda) diğer seçeneklerdir.
3. derece: Hemoroid pakesi/pakeleri ıkınma sonucu dışarı çıkar ancak elle içeri itilebilir. Cerrahi tedavi uygulanır.
4. derece: Hemoroid pakesi/pakeleri sürekli dışarıdadır. Cerrahi tedavi gerekir.

Medikal tedavi: Lifli diyet, bol sıvı alımı, gayta yumuşatıcı ilaçlar, oturma banyosu, sistemik ilaçlar, topikal ajanları kapsar.

Bant ligasyon: Hemoroid pakesi/pakeleri özel bir alet yardımı ile lastik bir bantla boğulur. Boğulan hemoroid 7-10 gün içinde nekroze olur ve düşer.

Cerrahi tedavi: Hemoroid pakesi/pakeleri değişik yöntemlerle çıkarılabilir. Basit cerrahi yöntemler yanında teknolojinin tıbbın hizmetine sunduğu ve bu ameliyatları oldukça kolaylaştıran değişik aletler de vardır. Ameliyat belden uyuşturma olarak bilinen "spinal anestezi" altında yapılan kısa bir işlemdir. Hastalar işlemin yapıldığı aynı günün akşamı ya da ertesi gün taburcu olabilirler.

Tedavi sonrası tekrarlama riski var mıdır?

Evet vardır. Bu nedenle hemoroidal hastalığı olanların tedavi sonrasında kabızlık ve ıkınmadan uzak kalacak şekilde lifli diyet, egzersiz ve düzenli tuvalet alışkanlığı gibi uygulamalara önem vermesi gerekir.

Hemoroid hastaları için genel öneriler:

- Bol su içiniz
- Alkol, acılı ve baharatlı yiyecekler tüketmeyiniz
- Düzenli beslenip, öğün atlamayınız
- Düzenli olarak egzersiz yapınız
- Uzun süre oturmaktan ya da ayakta kalmaktan kaçınınız

- Günde bir defa ve düzenli olarak tuvalete gidiniz, ancak tuvalette ıkınmayınız, kendinizi zorlamayınız. Tuvalete oturup bekleyiniz, bir süre sonra vücudunuz bu düzene alışacaktır
- Kişisel tuvalet temizliğine dikkat ediniz
- Sıcak yerlerden kaçınınız
- Dar giysiler giymekten sakınınız

Daha fazla bilgi için

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi

Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Kolorektal Birimi

Tel: 0.224.4428400-1014